

siindom falde haardt paa en Kommune fremfor paa andre, vilde udjevnes. Men det, som næsten har bragt mig paa andre Tanker, er, at derved vilde den frivillige Forsørgelse kvoles, og den sætter jeg saa høit, at jeg vilde være betænkelig ved at gjøre et Skridt, som kunde hemme Folk i frivilligt at understøtte deres Medmenneker, thi jeg har det Saab, — maasse det kan være et sangvinisk Saab — at man om søie Tid med Aarene skal kunne naa dertil, at alle Velsindede i Kommunerne ville anse det for deres menneskelige og kristelige Pligt og for Samfundets Pligt at understøtte Enhver i Tide og tage Enhver under Armen, som er kommen paa Aarene, for at han ikke nogenstinde skal komme ind under det tvungne Fattigvæsen. Jeg vilde derfor være betænkelig ved nu at gjøre et saadant Skridt som det at gjøre Kommunerne større, skjøndt det har noget meget Tiltalende ved sig; men jeg frygter for, at man da i mange Kommuner vilde tabe det skjønne Maal af Sigte, i Tide at understøtte de Familier, som paa en eller anden Maade ere komne paa Aarene. — Svad Kapitel 3, som omhandler Forsørgelsesmaaden, angaar, da kan jeg være enig med nogle ærede Talere om, at man ikke skal stille Forsørgelsen i Arbejdshusene eller Fattiggaardene — hvoraf man ikke har saa faa paa Landet — i Spidsen som Nr. 1, men som Nr. 2. Det ærede 2det Medlem for 10de Kreds (Jessen) gif endog saa vidt i sin Døm over saadanne Fattiggaarde, at han talte Forsørgelsen der haard og barbarisk. Den kan ganske vist blive det, hvis der skulde være en haard og barbarisk Kommunalbestyrelse, som med Ueggyldighed kunde se paa, at en Bestyrer viste Saardhed imod de Fattige — thi det beror jo ved saadanne Veligheder paa, at man træffer det rette Valg af Bestyren —; men der er mange af disse saakaldte Fattiggaarde, hvor det virkelig gaar meget heldigt, og hvor saavel de Gamle og Svage som alle de andre Frængende ere vel tilfredse. Navnlig er dette Tilfælde, hvor man har været heldig i Valget af en Mand til Bestyrer, som er i Besiddelse af den Egenskab at kunne holde saadanne Bagabønder, som siindom komme til disse Anstalter, til deres Pligt, og som tillige er menneskelig og kristelig findet i sin Omgang med de Gamle og Svage, med andre Ord, en Bestyrer, der betragter det som sin heligt og kristelige Pligt at behandle dem som Medlemmer af een Familie, for hvilken der bør sørges udmærket godt. Jeg kender flere af disse Anstalter, hvor det gaar udmærket. — Den ærede første Taler nævnte Ulyler. Det er et Spørgsmaal, som vel er værd at tage under Overvejelse, om man ikke kunde naa til Oprettelsen af særegne Arbejdsanstalter for større Kredse, medens der saa i de mindre Kredse oprettedes Ulyler, hvor Gamle og Svage fik Underhold og Børn Opdragelse. Lad os erindre os, paa hvilken Fod Fattigvæsenet hidtil har staaet her i

Landet. I Fortiden var det Skik og Brug at lade de Fattige gaa paa Udgang; senere hen liciterede man dem bort, og dette er Skik og Brug endnu enkelte Steder, men jeg maa tilstaa, at jeg finder det forargeligt; de Mindstbydende faae dem, og Mange tage dem for Fordelens Skyld. Jeg har kendt saadanne Tilfælde og jeg kan ikke sige Andet, end at det var en sørgelig og skammelig Maade, de Fattige der bleve behandlede paa. Det er nu i den sidste Tid blevet almindeligt, at man har indrettet Fattighuse; det er somme Steder gaaet godt, men paa mange Steder ere disse Huse i Tidens Løb blevne til forargelige Opholdssteder, til Lastens Boliger. Saa har man forsogt paa ved de større af dem at ansætte en Økonom, som skulde bespise de Fattige og holde Orden. Det gif da ogsaa bedre, men man har sølt et stort Savn deri, at man ikke havde Noget at give dem at bestille, som burde arbejde, naar der ikke med et saadant Fattighus var forbundet en Smule Lørd, og derved er man saa efterhaanden kommen til at indrette Forsørgelsesanstalter efter en større Maalestok med et mindre Lilliggende af Lørd, hvor en Gartner kunde finde Beskjæftigelse, mange Steder ogsaa med et større Lilliggende af Lørd; hvor man saa kunde beskjæftige alle de Fattige. Jeg tror nu sikkert, at man paa mange saadanne Steder vil komme til at kunne forsørge de Fattige af de forskjellige Klasser paa en rigtig og god Maade; men jeg indrømmer, at der er den uheldige Omstændighed ved saadanne Fattiggaarde, at de, som man kan kalde øksekøse Ulylere og forbrutne Menneker, ere sammen med Gamle, Svage og Børn. Det beror, som sagt — for at jeg skal gjentage det — paa det heldige Valg af en Bestyrer af en saadan Anstalt; men denne er ikke altid saa let at træffe. — Jeg skal ikke fortsætte, da de ærede Medlemmer absolut maa være trætte af den lange Forhandling.

Formanden: Da flere ærede Medlemmer have begjært Ordet, skal jeg ikke gaa videre idag, men her afbryde Forhandlingen.

Næste Møde vil blive afholdt imorgen Kl. 1¹/₂, og Dagsordenen vil da være

Fortættelse af første Behandling af: Forslag til Lov om det offentlige Fattigvæsen.

Mødet hævet Kl. 4³/₄.